

DUJE RENDIĆ – MIOČEVIĆ (uz desetogodišnjicu smrti)

Protekle godine navršila se deseta obljetnica smrti Duje Rendića-Miočevića, akademika, sveučilišnog profesora i redovitog člana našeg Centra za balkanološka ispitivanja. To je prilika da se sjetimo njegovog životnog puta i obimnog znanstvenog rada. Duje Rendić-Miočević umro je 30. travnja 1993. godine, tjedan dana uoči svog imendana sv. Dujma, zaštitnika grada Splita, kojega je pokojnik i nakon napuštanja 1954. godine, imenovanjem za izvanrednog profesora na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, slavio najradije u rodnom Splitu u krugu svoje obitelji. Us vrijeme, kada je preminuo u Zagrebu Duje Rendić-Miočević, jedan od čelnika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, bio je i član Akademije nauka i umjetnosti Bosne i

Hercegovine u Sarajevu. Sahranjen je u Splitu. Zbog ratnog vihora, koji je tada vladao u Sarajevu i na prostorima Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo Akademije nauka BiH i njezin Centar za balkanološka ispitivanja nisu bili u stanju niti organizirati komemoraciju, a niti napisati "In memoriam" kao dužno sjećanje na svog člana, velikog arheologa. To želimo nadoknaditi ovom prigodom.

Treba reći da je Duje Rendić-Miočević od same obnove i početka rada Centra za balkanološka ispitivanja, bio njegov redoviti član, a kako se vidi iz prijedloga obrazloženja 1972. godine, bio je izabran i za dopisnog člana Akademije nauka i umjetnosti BiH u Sarajevu, a povod je pružanje Centru dragocjene pomoći u mnogim ispitivanjima "a i sam radi na izuzetno značajnom korpusu epigrafske građe, koja se odnosi na Ilire" (akad. A. Benac i akad. B. Đurđev, Arhiv ANUBiH).

O tome više ukratko, na osnovi njegova bogatog curriculum vitae i znanstvene bibliografije (Ljetopis JAZU i Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu), što sve govori o izuzetnoj karijeri, koja upućuje naročito na dostignute znanstvene rezultate u hrvatskoj arheologiji u zadnjih pet desetljeća, a koje je, jednim dijelom, postigao i u okviru Centra za balkanološka ispitivanja ANUBiH.

Počeci bogate znanstvene karijere Duje Rendića-Miočevića, rođenog u Splitu 29.6.1916., završivši studije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, Grupa filologija, arheologija i povijest starog vijeka, te izborom za kustosa – pripravnika u Arheološkom muzeju u Splitu, najstarije muzejske institucije u Hrvatskoj i šire, a s prvim znanstvenim radovima iz ilirske onomastike, pobuđuju veliko zanimanje naučne javnosti kao i doktorska teza "Ilirska onomastika na latinskim natpisima Dalmacije", koja mu je otvorila put visokoj znanstvenoj karijeri.

Tako već od 1949-1954 obavlja dužnost direktora Arheološkog muzeja u Splitu, postavivši ovu najstariju instituciju na suvremenije temelje. Onda, 1954. napušta rodni grad i postaje izvanredni profesor na Filozofskom fakultetu u Zagrebu da bi 1961. bio izabran i za redovitog profesora.

Također dobiva i mjesto upravitelja arheološkog muzeja u Zagrebu, a 1966. biva izabran za dopisnog člana tada Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, čime mu je odatu veliko priznanje za doprinos znanosti u Hrvatskoj.

Svoj curriculum vitae Duje Rendić-Miočević obogaćuje studijskim putovanjima u inozemstvu održavajući i predavanja. Čest je učesnik mnogih simpozija i kongresa, podnoseći u referatima svoje znanstvene rezultate, objavljujući ih u inozemstvu u najuglednijim naučnim publikacijama, čineći tako, uz Bulića i Abramića, tijekom desetljeća, prisutnu hrvatsku i južnoslavensku arheološku znanost unutar evropskih i širih okvira. Preokupacija su mu znanstvena pitanja iz oblasti antičke arheologije, epigrafije, onomastike i numizmatike.

Sve više tako Duje Rendić-Miočević, postaje poznato ime, pa u domaćim i međunarodnim asocijacijama, dobiva položaje. U tom kontekstu, sekretar je Međuakademijskog odbora za izdavanje antičkih natpisa u bivšoj državi, predsjednik Mješovitog talijansko-jugoslavenskog komiteta za proučavanje predhistorije i protohistorije Jadrana. Važno je, također, istaknuti da je član Međunarodnog komiteta za organizacije kongresa grčke i latinske epigrafije Talijanskog instituta za predhistoriju i protohistoriju i dopisni član Njemačkog arheološkog instituta. Vršio je još čitav niz odgovornih dužnosti. Ovdje bismo istakli njegove uredničke aktivnosti kao i aktivnosti člana mnogih redakcija. Naime, uređivao je Vjesnik za arheologiju dalmatinsku, Opuscula archaeologica, Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu, a kao član Centra ANUBiH i Akademije BiH aktivan je u uredništvu Godišnjaka i njegovim Posebnim izdanjima.

U tijeku svoje znanstvene karijere Duje Rendić-Miočević vršio je značajna arheološka iskopavanja, a njihovi rezultati, arheološka grada, temelj su njegovim dobivenim znanstvenim rezultatima/ Salona, Budva, Danilo/Rider/, Scupi i Heraclea Lincestis/. Naročito su važna istraživanja u Danilu (Rider) kod Šibenika i na spomenutim lokalitetima u Makedoniji, u kojima je prikupio dragocjen arheološki materijal za proučavanje političke i kulturne povjesti ovih prostora pod rimskom vlašću.

Akademik Duje Rendić-Miočević u svom znanstvenom radu izučava široku lepezu naučnih problema vezanih za Dalmaciju i njezine antičke teme. U razdoblju, kad je bio mlad kustos, a zatim upravitelj Arheološkog muzeja u Splitu, u nizu svojih studija objavljuje začete projekte, koji su posljednjih godina objavljeni kao zaokruženo djelo. To je slučaj s knjigom "Camina epigraphica", koju je objavio 1987. Književni krug u Splitu. Isto je tako i s djelom "Iliri i antički svijet". Ilirološke studije. Povijest – arheologija-umjetnost-numizmatika-onomastika", 1989. godine koje je izašlo kod istog izdavača.

Potrebno je istaknuti da je Duje Rendić-Miočević u radovima izuzetnog naučnog karaktera kao što je ilirska onomastika u svoje ilirološke studije unio značajne novine, pa je, u tom kontekstu, pobudio nesumnjivo zanimanje znanstvene javnosti. Tako je, izučavajući, u tom pogledu, grčko-ilirske i rimsko-ilirske odnose na istočnom Jadranu od Istre do Crnogorskog primorja, dao najkvalitetnije priloge antičkoj znanosti, arheologiji, staroj povijesti, te epigrafiji i numizmatiki.

U oblasti ilirologije on je pokazao svu lucidnost, okrenuvši etimološki pravac u tumačenju ilirske onomastike, te je uveo strukturalnu analizu unutar ilirskog imenskog sustava, primijetivši da se unutar područja ilirske onomastike, može uočiti i uži prostor u konkretnom primjeru, na području između rijeka Zrmanje i Krke, što pokazuje vlastitu antroponimiju. Ovim rezultatom u istraživanju imenskih područja u krajevima sjeverozapadnog Balkana Rendić-Miočević je iz temelja srušio razmišljanje o jedinstvenoj "ilirskoj" onomastici. Njegovu metodu pri istraživanju ilirske onomastike prihvatili su i nastavili razrađivati poznati arheolozi i filolozi (R. Katičić, J. Untermann i G. Alföldy), i ona se može nazvati Rendićevom "školom".

Dalje, akademik Duje Rendić-Miočević veoma je zaslužan zbog svojih studija o helenizaciji istočne obale Jadrana, prepoznajući na grčkim natpisima Dalmacije ilirska imena. Onomastička studija o stanovništvu antičkog Ridera, govori o suživotu ilirske i rimske komponente. Osim toga, natpisna baština, postaje mu glavni oslonac u njegovim izučavanjima antičkih Ilira i helenizma, koju

ne gleda izolirano, kao ni numizmatičku disciplinu, te postaje pobornik interdisciplinarnosti orijentirane u ispitivanju autohtonog stanovništva rimske provincije Dalmacije, njezinih kultura, s osobitim obzirom na razvoj metropole Salone i njezine arheološke situacije, što bi predstavljalo njegov bitni doprinos znanosti. To znači da je u izučavanju komplementaran i zbog toga dolazi do mnogih izvornih znanstvenih rješenja iz oblasti povijesti s ovih prostora u rimsko doba. Od njegovih znanstvenih karakterističnih doprinosa nauci su poznati ti što je punu pažnju posvetio ulozi Ilira u antičkom svijetu i njihovoj ulozi u kulturi antičkog doba, jer je ovaj trenutak bio zapostavljen, pa je izgledalo da je rimskom okupacijom prestalo živjeti sve što je bilo autohtono. Dakle, Duje Rendić-Miočević, uspio je dokazati da je slika drugačija, te da su Iliri na području duhovne kulture, graditeljstva i ekonomike dali osjetne priloge cjelokupnoj antičkoj civilizaciji. Posebno je značajno njegovo zanimanje za grčke kolonizacije na Istočnom Jadranu i njegovom priobalju. Stoga, s obzirom na sve što je izneseno, akademik Duje Rendić-Miočević otvorio je neosporno nove poglede u izučavanju ilirske povijesti.

Neka mi, uz sve što je rečeno, bude dopušteno da na kraju još jednom citiram akademike Benca i Đurđevića: "Duje Rendić-Miočević je po svom naučnom formatu takva ličnost da će njegov izbor za dopisnog člana ANUBiH predstavljati jedan izuzetno dobar potez naše Akademije. U isto vrijeme, naša Akademija će se ovim putem odužiti i jednom izuzetno vrijednom saradniku" (gore spomenuti citat). Poslije ovog potrebno je dati još obećanje poznatom latinskom sentencijom "Debemus meritorum semper meminisse!"

Veljko Paškvalin